

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci stěžovatele **Č. p. Ř. b. d. P. M. v J.**, zastoupeného JUDr. Václavem Zemanem, advokátem se sídlem v Plzni, Sedláčkova 11, v řízení o kasační stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 8. 6. 2006, č. j. 5 Nc 16/2006 - 11,

takto:

I. Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 8. 6. 2006, č. j. 5 Nc 16/2006 - 11 **se zrušuje.**

II. Stěžovatel **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Stěžovatel kasační stížností podanou v zákonné lhůtě napadá shora označené usnesení Krajského soudu v Ostravě, kterým byl odmítnut jeho návrh - výzva k vyznačení doložky o nabytí právní moci nálezu nejvyššího správního soudu č. j. 690/46 ze dne 2. února 1948 a nálezu č. j. 690/46 ze dne 17. 12. 1948.

Krajský soud návrh odmítl podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) z důvodu nedostatku podmínek řízení. Vycházel z toho, že současný Nejvyšší správní soud, specializované senáty ani samosoudci krajských soudů pro správní soudnictví nejsou právním nástupcem bývalého nejvyššího správního soudu konstituovaného zákonem č. 3/1918 Sb. a zrušeného zákonem č. 64/1952 Sb. ke dni 1. 1. 1953. Dále krajský soud argumentoval tím, že doručování a tudíž i vyznačení právní moci se děje vždy v rámci konkrétního řízení a je k němu kompetentní soud, který rozhodnutí vydal, nebo soud k tomu zákonem výslovně zmocněný. Uzavřel pak, že z ust. § 4 odst. 1, 2 s. ř. s. nelze dovodit pravomoc soudu

ve správním soudnictví k vyznačení právní moci na rozhodnutí vydaném jiným než tímto soudem.

V kasační stížnosti v prvé řadě stěžovatel upozorňuje na skutečnost, že krajský soud v napadeném usnesení užil obdobné argumentace jako při odmítnutí jeho předchozího návrhu na doručení označených nálezů a tudíž je nucen i on užít své argumentace vztahující se i k tomuto předchozímu usnesení (poznámka soudu: kasační stížnost v této věci již byla zamítnuta rozsudkem NSS ze dne 29. 3. 2007, sp. zn. 5 As 43/2006). Kasační stížností se stěžovatel dovolává práva na spravedlivý proces, zejména na jeho řádné dokončení, v tomto případě doručení již vydaných pro stát závazných rozhodnutí nejvyššího správního soudu č. j. 690/46 ze dne 2. 2. 1948 a opětovného rozhodnutí č. j. 690/46 ze dne 17. 12. 1948. Krajský soud dle názoru stěžovatele přistoupil k věci zcela formalisticky, když konstatoval, že veškeré předpisy o správním soudnictví byly zrušeny v roce 1952 a nově zřízený Nejvyšší správní soud a specializované senáty krajských soudů nemohou řízení dokončit, protože není žádným předpisem upravena otázka kompetenčního nástupnictví vůči bývalému nejvyššímu správnímu soudu a neexistuje tak hmotná a procesněprávní kontinuita. V přístupu orgánů České republiky k otázce vyznačení doložky právní moci spatřuje stěžovatel nezákonnou nečinnost vycházející z politické nechuti případ vyřešit. Krajský soud v Ostravě svou argumentací o jakémsi zániku neskončených řízení nejenom obhajuje tehdejší postup komunistických zákonodárců, ale současně ignoruje právo kohokoliv na dokončení spravedlivého procesu. Argumentuje sice ústavním zákonem, který zrušil právní předpisy v roce 1952, avšak dle stěžovatele pomíjí fakt, že tento ústavní zákon je nižší právní síly než tehdy platná Ústava z 9. 5. 1948, ve které byla jasně zakotvena zásada, že nikdo nemůže být odňat svému soudci. Tento princip zůstal nezměněn, avšak Krajský soud v Ostravě se touto stěžejní námitkou nezabýval, stejně tak jako se nezabýval přístupem České republiky ke Všeobecné deklaraci lidských práv a jejími ustanoveními čl. 7, 8, 17 odst. 2, která cituje. Krajský soud ani nesplnil svou poučovací povinnost nepoučením o možnosti domáhat se ochrany podle § 79 a násl. s. ř. s. včetně toho, jaké předchozí prostředky musí být bezvýsledně vyčerpány, aby mohl být návrh projednán. Všechny tyto důvody jsou podle stěžovatele naplněním kasačního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., přičemž napadené usnesení je dále nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost a nedostatek důvodů a pro nesplnění poučovací povinnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., jakož i nezákonné z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Proto navrhuje zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení.

Obecně lze připomenout, že v případě odmítnutí návrhu přichází v úvahu pouze kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. (k tomu srovnej rozhodnutí Nejvyššího správního soudu např. ze dne 22. 9. 2004, č. j. 1 Azs 24/2004 - 49 - publ. pod č. 427/04 Sb. NSS, nebo ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, publ. pod č. 625/05 Sb. NSS). Důvody, které stěžovatel označuje a podřazuje ustanovením jiným, pak samozřejmě jsou posuzovány v rámci ust. § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. – pouze však za situace, kdy je Nejvyšší správní soud kasačními důvody vázán (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a kdy jde o důvody vztahující se k odmítnutí návrhu a nikoliv k tomu, jak měla být věc rozhodnuta, pokud by návrh byl věcně projednán. Výjimkou z této zásady vázanosti kasačními důvody jsou případy, kdy soud postupuje při přezkumu z moci úřední bez ohledu na kasační námitky. Tak je tomu při nejzávažnějších vadách, k nimž mj. patří i zmatečnost řízení před krajským soudem ve smyslu § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.

Z obsahu spisu Nejvyšší správní soud zjistil, ze stěžovatel zaslal krajskému soudu výzvu k vyznačení doložky nabytí právní moci nálezu nejvyššího správního soudu č. j. 690/46

ze dne 2. února 1948 a nálezu č.j. 690/46 ze dne 17. 12. 1948. O této výzvě pak krajský soud rozhodl usnesením o odmítnutí návrhu podle § 46 odst.1 písm. a) s. ř. s.

Jde tedy o podání odlišné, než jaké bylo posuzováno v kasačním řízení vedeném pod sp. zn. 5 As 43/2006, neboť tam šlo o návrh na doručení nálezů bývalého nejvyššího správního soudu, tedy návrhem se tam stěžovatel v jistém slova smyslu domáhal pokračování v původním soudním řízení. V dané věci jde však o situaci zcela odlišnou, neboť stěžovatel krajský soud vyzval k vyznačení doložky právní moci na nálezech bývalého nejvyššího správního soudu, přičemž vycházel z toho, že k doručení došlo převzetím nálezů z archivu a předáním stěžovateli jeho právním zástupcem.

Krajskému soudu by bylo možno přisvědčit v tom, že důvodem odmítnutí návrhu podle tohoto ustanovení je nedostatek podmínek řízení a že zde takové podmínky řízení skutečně naplněny nebyly. K odmítnutí návrhu však může dojít jen tam, kde byl podán nějaký návrh na zahájení soudního řízení, na jehož základě lze vůbec existenci podmínek řízení zkoumat.

Takový návrh tu v daném případě ovšem vůbec není. Stěžovatel zaslal výzvu krajskému soudu, nikoliv návrh na vydání rozhodnutí ve správním či v jakémkoli jiném soudním řízení. Podstatné jistě není pouze označení podání jako výzvy, ale současně i to, že jejím obsahem také skutečně byl pouze požadavek na vyznačení doložky právní moci. Doložka právní moci je úředním postupem soudu, jímž osvědčuje, že rozhodnutí jím vydané nabylo právní moci a kdy k tomu došlo. Úprava postupu při vyznačení doložky právní moci také není obsažena v procesních předpisech platných pro to které soudní řízení, ale pouze v ministerských instrukcích upravujících jinou než rozhodovací činnost soudu (v současné době např. Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 505/2001-Org, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy - § 18). K charakteru vyznačení doložky právní moci jako „úředního postupu“ lze poukázat i na judikaturu (srovnej Rc 42/98). Ostatně i Ústavní soud ČR rozhodl dne 2. dubna 1998 pod sp. zn. III. ÚS 456/97, že *doložka právní moci sice není právní skutečností, která by zakládala, měnila nebo rušila právní vztahy, avšak je úředním osvědčením o právní skutečnosti - nabytí právní moci…* Rozdílný náhled na charakter doložky právní moci v rozhodovací činnosti Ústavního soudu pak byl shodně, jak citováno, vyřešen stanoviskem pléna 20. října 1998 Pl.-ÚS-st.-8/98. K tomu lze jen podotknout, že doložka právní moci, ač osvědčuje, že rozhodnutí je pravomocné, není nevyvratitelná za situace, kdy je vyznačena nesprávně. Stejně tak není vyloučeno z prokázaného nabytí právní moci toho kterého rozhodnutí vycházet, aniž je formálně vyznačena doložka.

Stěžovatel se v daném případě domáhal vyznačení doložky jako osvědčení, že nálezy bývalého nejvyššího správního soudu nabyly právní moci, nikoliv rozhodnutí v soudním řízení správním. Doložku právní moci soud vyznačí za předpokladu, že je k tomu oprávněn a za předpokladu, že rozhodnutí skutečně právní moci nabylo. Pokud tomu tak není, vyznačení provést odmítne, aniž k tomu musí vydávat jakýkoliv procesní akt. Proti tomu by pak bylo jedině možno *per analogiam* využít možností vyplývajících ze zákona o soudech a soudcích (§ 164 a násl, § 174a odst. 1 a násl.).

Úvaha o tom, zda v daném případě Krajský soud v Ostravě byl povinen doložku vyznačit, zda označené nálezy bývalého nejvyššího správního soudu lze vůbec považovat za vydané a následně za doručené všem účastníkům řízení, jsou tedy v daném případě nadbytečné a kasačními námitkami tohoto charakteru se v tomto řízení není možno zabývat.

Lze jen podotknout, že to je obsáhle zhodnoceno v již zmíněném rozsudku tohoto soudu sp. zn. 5 As 43/2006. Z hlediska posouzení zákonnosti napadeného usnesení krajského soudu je rozhodné jen to, že zde nebyl dán návrh na zahájení soudního řízení, který bylo na místě procesním rozhodnutím odmítnout.

Nejvyšší správní soud v kasačním řízení rovněž vážil, zda výzvu stěžovatelem podanou nelze považovat za návrh směřující proti nečinnosti krajského soudu, jako správního orgánu, či proti jinému orgánu, podle § 79 odst. 1 s. ř. s. Dospěl však k závěru, že nikoliv. Výzva nemá podobu soudního návrhu, v němž by byl krajský soud či jiný orgán označen jako správní orgán, který k nějakému předchozímu návrhu na vyznačení doložky zůstal nečinný, a neobsahuje rovněž žalobní petit, který by takovému návrhu odpovídal. Vzhledem k tomu, že návrhu na ochranu před nečinností nenasvědčoval ani obsah výzvy, nelze krajskému soudu vytýkat, že stěžovatele nepoučil o náležitostech takového návrhu a neuložil mu odstranění jeho vad, neboť poučovací povinnost soudu směřuje k odstranění překážek v konkrétním soudním řízení (které v daném případě ovšem nebylo zahájeno) tak, aby v něm účastník neutrpěl újmu. Výtka nedostatku poučovací povinnosti soudu zde není na místě, a nelze ji chápat natolik široce, že soud má za kohokoliv vyhledávat způsob, jakým by se eventuelně mohl domáhat svých práv. Hodnocení, kterému Nejvyšší správní soud z tohoto hlediska výzvu stěžovatele podrobil, neznamená, že by takový návrh považoval za úspěšný, neboť to mu v tomto řízení hodnotit nepřísluší. Cílem bylo jen vyloučit, zda se fakticky, bez ohledu na označení a obsah výzvy, o nějaký návrh zahajující soudní řízení nemohlo jednat.

Rozhodl-li krajský soud usnesením podle soudního řádu správního o výzvě k vyznačení doložky právní moci, je třeba jeho rozhodnutí považovat za zmatečné, neboť vůbec nemělo být vydáno. Zmatečnost pak vylučuje zkoumání konkrétních kasačních námitek.

Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud napadené usnesení podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil. V daném případě však nepřichází v úvahu vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení, neboť žádné formalizované soudní řízení zde nepřichází v úvahu. V takovém případě je to ovšem tento soud, který musí rozhodnout o náhradě nákladů řízení. (K tomu srovnej rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 9. 2004, č. j. 2 Ads 11/2004 - 38, zveřejněné pod č. 435/2005 Sb. NSS).

Stěžovatel náhradu nákladů kasačního řízení jednak nepožadoval, jednak jeho kasační stížnost ani není možno označit za úspěšnou ve smyslu § 60 odst. 1 (§ 120) s. ř. s. Proto soud rozhodl, že se mu právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. dubna 2007

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu